Wisu semju proletareeschi saweenojatees!

Maksà 6 santimi.
(swehtdeenàs 10 sant.).

Strahdneeku Awise

Abonescha nas maksa.
Par 1 mehnesi:
bez peesuhtischanas . Ls 1,30
ar peesuhtischanu . . . 1,60
uz ahrsemem 2,60

Sozialdemokratisks laikraksts

Redakzija: Helenes eelà Nr. 3
Tahkrunis Nr. 46
Runas stundas (darbd.) no 9—11 un no 4—7
Vasta kastite Nr. 4

Ekspedizija Kantoris Speestuwe | Helenes eelà Nr. 3
Tahkrunis Nr. 275
Atwehrts no 9—5, swehtdeenàs no 8—10

Sludinajumu maksa:
preekschpuse 30 sant., tekstà 28 sant., sludinajumu baità 14 sant. rindina.
Darba spehka meklejajeem 6 sant.
+ 5 % slud. nodokli.

Nr 287 — Leepajà, treschdeen, 20. dezembrì 1933. g. — 15. gads

Plaschas debates par apdroschinaschanas likumu.

Saeima ratifizejusi tirdsneezibas lihgumu ar Leetuwu un SPRS.

Saeimas sehde otrdeen, 19. dezembri.

(„Str. Aw." spezialsinojums).

Rigà, 19. dez. Schàs deenas Saeimas sehdi wada preekschsehdetajs Dr. P. Kalninsch.

Semneeku saweeniba un zitas grupas eesneegu schas preekschlikumus pazelt uz augschu deenas kahrtibà saimneezisko lihgumu ar Leetuwu un SPRS ratifizeschanu. To peenem.

Pahrejot uz paschcem lihgumeem, sozialdemokratu frakzija deklarè savu weedokli. Abi schee lihgumi Latwijai naw isdewigi. Sewischki lihgums ar SPRS ir stipri nepilnigs un tas ir nesalihdsinami maswehrtigaks nekà lihgums, kurù noslehdsa kreisàs waldibas laikà. Tàs ir pilsonu politikas sekas. Pilsoni sawà laikà beigala un bez jehgas rehjàs par noslehgto lihgumu, bet toreiz lihgums teescham ari kaut ko deva. Tagad pilsoni sawu toni nolaiduschi un paschi slehdz ar SPRS lihgumu, bet tikai ar to starpibu, ka pilsonu noslehgtais lihgums mums tik pat kà nekà nedod. Sozialdemokrati tomehr balsos par abeem lihgumeem. Par Leetuwas lihgumu tas jadara aiz nepeezeeschamibas, bet par SPRS lihgumu balsos zeribàs, ka pehz diveem gadeem isdosees panahkt labwehligaku lihgumu.

Abus lihgumus Saeima ratifizè.

Pehz tam turpinàs debates par

apdroschinaschanas likumu.

Ar plaschu runu usstahjàs bdrs Rozentals, apgaismodams sewischki lauku strahdneeku neapskauschamo stahwokli wezuma deenàs. Lauku eedsihwotaji, jo sewischki eeinteresèti schì likuma peenemschanà, jo taisni uz laukeem sozialà apgahde nostahdita wissliktak un darba nespehjigeem darba ruhkeem jamirst badà. Runàtajs greesees pee latgaleeschcem, norahdot, ka winu wehletaji — truhzigee sahdschu eedsihwotaji prasa scho apdroschinaschanu.

Bdrs Rudewizs sawà runà pakawejàs pee pilsonu partiju isturèschanàs pret scho likumu. Gandrihz wisas pilsonu partijas sawàs wehlèschanu platformàs tatschu solijuschas gahdat par darba nespehjigeem, par bezdarbneekeem. Tagad tas ir eespehjams, balsojot par soz.-dem. eerosinato likumu, bet te nu pilsoni parahda sawu ihsto seju un kà muhris nostahjàs pret scho likumu.

Pehz garàm debatem soz.-dem. eerosinato apdroschinaschanas likumu ar balsu wairakumu noraida.

Pehz tam Salnajs atbild uz soz.-dem. jautajumu par divu israidito hitlereeschu atpakalsaukschanu. Atbilde ir neapmierinoscha un loti aizà weidà to kritizè b.b. Menders un Bruno Kalninsch. Ausus pahrmetumus dabun dsibet eekschleetu un teesleetu ministri.

Plkst. pus 1 naktì pilsoni lika preekschà sesiju slehgt, ko ar balsu wairakumu peenem.

Deputatu skaitu noteiz uz 100.

(„Str. Aw." spezialsinojumi).

Rigà, 19. dez. Publisko teesibu komisijà schodeen turpinàjàs debates par Satwersmes grozischanu. Plaschakas pahrrunas issauza deputatu skaita samazinaschana. Wairakums isteizàs, ka atstahjams lihdszshinejais deputatu skaits. Pee samazinatà deputatu skaita parlaments buhtu wehl masak darba spehjigs, jo Saeimà wajadsigi leetprateji daudzàs nozarès. Nobalsojot preekschlikumu par deputatu skaita samazinaschanu noraidija, tà kà paleek lihdszshinejais skaits. Sozialdemokratu wahrdà bdrs Menders sika preekschà wehleschanu teesibas peeschkirt ar 18. muhscha gadu. Ari scho preekschlikumu noraida. Pee jautajuma par deputatu atalgojumu, katrai frakzijai ir saws preekschlikums, tadehl debates nebaidsa. Satwersmes grozijumus turpinàs apspreest 9. janwari.

Izglihtibas komisijà

atspreed schodeen eerosinajumu par Zeswaines gimnazijas pahrwehrschanu lauksaimneezibas widusskolà. Pehz debatem eerosinajumu noraidija.

„Pehrtonkrusta" un „Tehwijas Sarga" darbiba aptureta.

(„Str. Aw." spezialsinojums).

Rigà, 19. dez. Schodeen apgabalteesà bija jaisschkir jautajums par „Pehrkonkrusta" un „Tehwijas Sarga" slehgschanu. Eekschleetu ministrija bija eesneegusi pagaidam leelu daudzumu materialu pret abàm organizacijam, kuri eeguhti pehdejàs kratischanàs. Teesa nolehma abu organizaciju darbibu apturèt. Jau tuhlin dots rihkojums polizijai par schì lehmuma dsihwè isweschanu.

Wehl weenmehr nestabilitàtes Keguma spehkstazijas buhtwes jautajumà.

Rigà, 19. dez. Schodeen ministru kabinetam wajadseja apspreest Kegums spehkstazijas isbuhwes lihgumu. Tas tomehr naw notizis. Kà finansu ministrs muhsu lihdzstrahdneekam isteizàs, tad weenoschanàs ar frantschu firmu esot panahkta, bet firmas pahrstahwis isbrauzis uz Warschawu, tà kà naw bijis eespehjams paraksstit weenoschanàs aktu. Paredzams, ka lihdz zeturtdeenai jautajums noskaidrosees un kabinets warès jautajumu galigi isschkirt.

Studenteem eesaukschanu kara deenestà neatliks.

Rigà, 19. dez. Ministru kabinets schàs deenas sehdè apstiprinajis to mahzibas eestahdschu sarakstu, kuru apmelletaji kauda preekschrozibas uz kara klausibas izpildischanas atlikschanu. Schinì sarakstà preteji agrakeem gadeem naw wairs usnemta augstskolu un instituti. Tà tad studenti un institutu audzekni nebauda wairs atlikschanu uz eesaukschanu kara deenestà.

Bez tam kabinets pahrwaldes kahrtibà peenehma papildinajumus akz. par 1. privatàis lombards statutos. Schee pahrgrozijumi paredzi, ka lombardam teesibas peenemt no privatas publikas mantas teeschai pahrdoschanai par pahroewerto nosazito zemu, nemot par starpneezibu 10 proz.

Riht notiks kabineta sehde, kurà 2. lasijumà skatìs zauri tautas labklajibas, kara un finansu ministrijas budschetu.

Ahrleetu ministris Salnajs demisionè.

(„Str. Aw." spezialsinojums).

Rigà, 19. dezembri. Schodeen tikko sahkàs ministru kabineta sehde, eerodàs ahrleetu ministrs Salnajs un eesneedsa ministru presidentam apmehram schahda satura rakstu: Tà kà waldibai naw wairs tahda wairakuma, kahds tai bija, kad eestahjos waldibà un usnehmàs ahrleetu resora wadibu, tad neatrodu par eespehjamu pee tahdeem apstahkleem resoru tahlak wadit un atsakos no saweem peenahkumeem."

Ministru presidents isteizees preses pahrstahwjeem, ka winsch Salnajam atbildes wehl naw dewis, to darischot wehlak.

Par pamatu Salnaja aiseeschanai ir wina pahrak firsnigà eestahschanàs par hitlereeschcem. Kà sinams, Mihlena un Deibnera leetà muhsu frakzija eesneedsa waldibai jautajumus un pee ustizibas nobalsoschanas Salnajs tikko netika gahsts. Minetais jautajums pahrrunats ari Salnaja partijà — progresivà apweenibà. Ari tur Salnajam naw bijis weegli, jo partija tam issazijusi stiprus pahrmetumus. Tas ari bija sagaidams, jo Saeimas sehdè paschi Salnaja partijas beedri balsoja tam neustizibu.

Salnaja aiseeschana ahrleetu resorà nebuht naw noschehlojama, gluschi otradi jawehlàs, lai bez Salnaja no ahrleetu resora aiseetu wehl weens otrs atbildìgs eerednis, kuri sawas simpatijas izpausch nevehlamà un nezeeschamà wirseenà.

Kà mums pehdejà brihdì muhsu Rigas korespondents sino, tad Salnaja demisiju ministru presidents katrà sinà peenems. Saeimas sehdes laikà. Blodneeks jau wedis sarunas ar zitàm frakzijam par kandidateem ahrleetu ministru amatam. Blodneeks isteizees, ka uz waldibas stahwokli Salnaja aiseeschana nekahdu eespaidu neatstahjschot, jo Salnaja partija jau arì lihdz schim bijusi opozizijà.

Latwijas banka waldibai naudu wairs nedod.

(„Str. Aw." spezialsinojumi).

Rigà, 29. dez. Latwijas bankas padome slatija schodeen zauri daschadas kreditlietas. Apspreeschanà nahza ari semkopibas ministrijas no jauna eesneegtais peeprasijums izsniegt 3 milj. latu labibas uzpirkschanai. Bankas padome konstateja, ka semkopibas ministrijai minetai wajadzibai peeschkirts jau 25 milj. latu, no kureem izmantoti jau 22 milj. Wispahr, bankas padome atzinusi, ka waldiba pahrak augstu kreditejusès Latwijas bankà un tadehl semkopibas ministrijas peeprasijumu atlika.

Bankas direktors Bandrewizs sinoja padomei par izdarìtàm rewizijam privatàs bankàs, kuràm atlauta tirgoschanàs ar ahrsemju walutu. Rewizijàs nekahdu pahrkahpumu scho banku darbibà naw konstateti.

Buhdneekeem semes nedos.

Rigà, 19. dez. Lauksaimneezibas komisijai wajadseja schodeen isschkirt jautajumus par buhdneeku apgahdaschanu ar semi, peenemot atteezigu sozialdemokratu eerosinatu likumu. Ar 6 pret 6 balsim likumu noraidija. Par noraidischanu balsoja ari Leepajas mahzitajs Sanders, semneeku saweeniba un latgaleeschi.

Satiksmi Riga—Leepaja zaur Moscheikeem pahrtrauks?

(„Str. Aw." spezialsinojums).

Rigà, 19. dez. Saeimas finansu komisijà schodeen pahrrunats jautajums par wilzeenu kustibas pahrtraukschanu Riga — Leepaja zaur Moscheikeem.

Schinì leetà dzelszceju wirswaldes galwenais direktors sinojis: Pirms 10 gadeem noslehgts lihgums ar Leetuwu, ka abu walstu wilzeeni brauz zaur otras walsts teritoriju bez sewischkas atlihdsibas. Tagad schis lihgums ar 1. janwari izbeidsàs. Sarunàs par lihguma atjaunoschanu Leetuwa prasa no Latwijas maksu 4 zentu apmehrà par katru ass kilometru. Dzelszceju wirswalde aprehkinajusi, ka tas Latwijai izmaksàs ap 50.000 latu gadà. Leetuwa jau peedraudejusi, ka pehz 1. janwara pahrtrauks satiksmi zaur Moscheikeem. Dzelszceju wirswalde izskaitlejusi, ka Leetuwas prasiba ir pahrak augsta un ta izsaukusi wehleschanos trauzet muhsu satiksmi. Domats ir satiksmi zaur Moscheikeem pahrtraukt, nolaist no Leepajas wilzeenus līdz Preekulei un tad ar autobuseem pahrgahdàt pasaschcerus apkahrtzelà līdz nahkoschajam pretwilzeenam. Komisijà pazehlàs balsis, waj newaretu Leetuwu peespiest peekahptees schinì jautajumà, neratifizejot Leetuwas-Latwijas tirdsneezibas lihgumu. Jautajumà pagaidam lehmums wehl nepeenehma.

Tautu Saweenibai sabruhkot wiss meers sabruktu.

apgalwo Tschekoslowakijas ahrl. ministrs Benesch.

Tschekoslowakijas ahrleetu ministrs Benesch atstahjot Parisi, kur tas turpinaja masàs antantes apspreedes ar Bonkuru un Schotanu, isteizees deenwidslawu laikraksta „Politika" pahrstahwim: „Tautu Saweenibai sabruhkot, wiss meers sabruktu. Schenewas statuti warbuht naw wijai peeskanoti jauneem apstahkleem, bet nedrihkst aiskahrt ta fundamentalo statutu, jo tas ir Tautu Saweenibas eksistenzes pamats. Schenewai japaleek par starptautiskàs politikas zentru. Atbrunoschanàs lihgums nedrihkst allaut Wahzijai brunotees. Kas atteezàs uz Eiropas teritorialo status quo, tad masà antante un Franzija weenadi atstahwes lihgumu par robeschu neaizskaramibu. Ta ir aksioma, kas naw diskutejama. Pirms notur apspreedes, wajadsiga pilniga weenoschanàs wisos jautajumos un muhsu draudsibas nostiprinaschana ar Franziju. Schì weenoschanàs un schì draudsiba nebuhs wehrsta ne pret weenu zitu walsti. Ta atstahj durwis walà sarunam ar wisàm pahrejàm walstim."

Beidzot Benesch usswehris, ka Donawas walstu sadarbiba esot pilnigi eespehjama. Tschekoslowakijas sarunas ar Austriju sola daschà sinà labwehligus rezultatus.

Jaunais budschets

Ministru kabinets deesgan straujà tempà izstrahdàjis zauri walsts budschetu jaunam 1934.-35. saimneezibas gadam. Kaut gan ministru presidents Blodneeks un finansu ministrs Annuss uz Ulmana pahrmetumeem dewa atbildes, kuras raksturoja walsts saimneezisko stahwokli kà stabilu un nesatrizinatu, eeluhkojoties walsts jaunajà budschetà jakonstatè, kà tà tas nebuht naw. Waldibas peenemtais budschets drihsumà nahks Saeimas budscheta komisijas apspreeschanà un tur, kà jau tas parasti ir lihdz schim bijis, to wehl paleelinàs ar daschadàm „politiskàm" sumam koalizijas partijam izsneegto wekselu izpirkschanai. Uz izdewumu samazinaschanu naw ko zerèt, jo tee sozialàm wajadzibam ir jau samazinati lihdz minimumam. Tahdà kahrtà budschets, kursch tagad sabalansets uz 139,9 milj. latu deesgan treetni wehl peeaugs.

Jautajums buhtu, waj waldiba, sastahdot sawu budschetu, ir rehkinajusès ar pateesèem apstahkleem? Jakonstatè, kà tà tas naw. Schinì budscheta gadà eenehmumi paredzeti masleet leelaki, nekà nahkamà gadà — proti — 14,9 milj. latu. Samehrà ar eenahkumu kopsumu līdz 1. dezembrim wajadzeja eenahkt Ls 83.872.000, bet pateesibà līdz minetam laikam eenahzis Ls 80.668.000, tà tad izstrukkums jau tagad ir apm. 3,2 milj. latu! Schis izstrukkums līdz budscheta gada beigam peeaugs un war pahrsneegt 5 milj. Izejot no ta, wajadzeja nahkoschà budscheta gada eenehmumus atteezigi samazinàt, bet tas tomehr naw darits. Waretu wehl atrunatees ar to, ka tekoschais gads ir izsnehmuma gads un ka to newar nemt par mehrauklu. Bet ari tà tas naw. Ari 1932.-33. budscheta gads ir noslehdzees ar prahwu dezizitu, proti, izdewumi pahrsneeguschi eenehmumus par 4,9 milj. latu! Azimredzot, waldibai bija tas janem wehrà un jamehgina izdewumus samazinàt, lai pateesèe eenehmumi tos ari segtu. Tas naw darits, tà tad droschi war apgalwot, ka ari jaunais waldibas sastahditais budschets ir nereals! Jaunajà budschetà finansu ministrija paredzejusi eenemt ap 15 milj. latu no tà sauktàm kreditoperazijam, nenozakot tomehr tuwak, kas tàs tahdas buhs par kreditoperazijam. Rezerves fondu wairs tik pat kà naw, tà tad kreditoperazijas war izwehrstees weenigi jaunà emisijà.

Japeezìhmè, ka budschetà patureti ari lihdzschinejee krises atwilkumi walsts darbineekeem un eeredneem, krises nodokli un ziti eenehmumi, kurus dod spezielee krises laika likumi, lai gan wisi tee bija peenemti uz laiku un winu terminsch noteikts lihdz ar scha budscheta gada izbeigschanos. Tà tad ministru kungam naw taisnibas — krise tomehr ir un paliek.

Par to, ka budschets wispusmà ir sastahdits pehz agrako budschetu parauga, tas ir, ka ari jaunais budschets buhs tihras markas weenas schkiras budschets, par to te runàt nenahkàs. Galwenee eenahkumi sastahdàs no nodokleem un muitam. No nodokleem paredzeti 43,7 milj. latu, no muitam 26,6. Sinot muhsu nodokļu sistemu, un muitas politiku, skaidrs, ka schis summas galwenà kahrtà gulsees uz masturigakàm aprindam. Zukura monopols, kurà mums jadod sawi santimi, pahrmaksajot patehreto zukuru, dos 7,5 milj., bet spirta monopols jau ap 20,2 milj. latu. Eenehmumos paredzets ari deesgan nedroschs postenis no zelu aisnehmumu obligazijam par weselèem 6 milj. latu. Ar krises atwilkumeem no algam walsts eeguhst 750.000 latu. Kà jau teikts, eenehmumi nekahdà sinà nerealizès waldibas paredzetos apmehros, to rahda mums paschreizejais un ari eepreekschejais saimneezibas gads.

Izdewumi ari izstrahditi pehz lihdzschinejà schablona, tikai samazinati wehl izdewumi sozialàm wajadzibam, tà kà usnemtà suma nepeetiks pastahwoscho sozialo likumu pildischanai. Bet tas jau ari pilsonisklàm waldibam naw no swara, jaruhpejàs galwenà kahrtà par to, lai apmierinatu lauku turigos saimneekus ar peemaksam. Schim noluhkam budscheta izdewumos usnemtas prahwas, kaut ari nepilnigas summas: peemaksas lineem 2,5 milj. latu, peemaksas sweestam 12 milj., bekonam 1,6 milj. latu. Tas jau kopsumà ir pahri par 16 milj. latu, bet ar scho sumu nepeetiks. Tikai tagad budschetu sastahdot waldiba newar usnemt wisu wajadzigo sumu peemaksam, jo jau tagad eenehmumos figurè nereali posteni un tos jau tagad paleelinàt ir neizdewigi. Skaidrs ir weens, peemaksam nauda rasees, kaut waj no elles to raus ahrà, un tas budscheta dezizitu paleelinàs wehl par wairakeem miljoneem latu.

Tahdas izsumà peezìhmes pee jaunà budscheta projekta. Konstatejams wispirms, ka budschets, tà pat kà wisi lihdzschinejee budscheti, ir turigàs schkiras budschets, bet reizè ar to, ari jakonstatè, ka

Propagandistu kolegijas sehde

zeturtdeen, plkst. 6 wakarâ,

Tautas namâ.

Apkpreeschami koti swarigi jautajumi, kadehl wisu propagandistu eeraschanâs obligatorifka.

budschets ir nereals, tà tad no tautsaimneezifkâ weedokla draud mums ar stipreem saimneezifkeem sareschgijumeem, pretejâ tam, ko wehl nesen apgalwoja waldibas galwa un finansu ministrs.

Pats par sewi saprotams, sozialdemokratu frakzijai buhs ap budschetu jawed aja zihna, warbuht weenâ otrâ weetâ isdosees ari laut ko labot nemantigai schkirai par labu, masleet apzehrpot turigo schkiru, bet leelas zeribas ari uf scheem labojumeem mehs likt newaram.

Slimo kasu kongress par wezuma apdroschinaschanu.

(Beigas)

Pee likuma eerosinajuma par apdroschinaschanu wezumâ, darba nespehjâ un besdarba gadijumâ.

kongress peenehma referenta b. Jul. Treimana sekoschos preekschlikumus:

1. Sozialâs apdroschinaschanas sistemu war usstatit par pilnigu tikai tanis walstîs, kur blakus algoto darbineeku apdroschinaschanai slimibas un darba nelaimes gadijumos pastahw ari wezuma, darba nespehjas, pakalpalizeju un bezdarba apdroschinaschana. Schahda weida algoto darbineeku apdroschinaschana, weenadâ waj otradâ organisatoriskâ eetehrpâ, pastahw daudsâs walstîs.

2. Sozialâs apdroschinaschanas jinâ Latwijas algotee darbineeki atrodas uf sema likmena, neraugotees uf pretejeem apgalwojumeem, jo scheit wehl nepastahw wezuma, darba nespehjas, pakalpalizeju un besdarba apdroschinaschanas. Schis apdroschinaschanas truhkumu algotee darbineeki jajuht, kà leelu sozialu netaisnibu un jau sen prasa tàs nowehrschanu.

3. Ari slimo kases zeesch no ta, ka Latwijâ naw wezuma, darba nespehjas, pakalpalizeju un bezdarba apdroschinaschanas, jo tàm daudsos gadijumos nahkas nest isdewumus, kas pastahwot scheem apdroschinaschanas weideem tàm atkristu.

Eetaupijumus, kas slimo kasem rastos ar algoto darbineeku apdroschinaschanu ari pahrejos sozialà risku gadijumos, tàs waretu isleetot saweem dalibneekeem un winu gimenes lozekleem sneegtâs ahrstneezifkâs un naudas palihdsibas uslaboschanai.

4. Latwijas slimo kasu saweenibas kongresi jau agrak wairaklahrt, kà arî saweenibas walde 1932. g. 29. junijâ un pilna sapulze 1932. g. 27. nowembrî nolehmuschas prasit, lai isdod likumus par apdroschinaschanu wezumâ, darba nespehjâ un besdarba gadijumâ, un schee lehmumi eesneegti Saeimai un waldibai. Ari zitas algoto darbineeku organisazijas neatlaidigi prasa sozialâs apdroschinaschanas isweidoschanu aprahditâ wirseenâ. Tàpat leelakâ dala Saeimas frakziju sawâs wehleschanu platformâs solijuschâs gahdât par wezuma un darba nespehjas apdroschinaschanas likuma isdoschanu.

5. Neraugotees uf wisu to, Saeima lihdsschim augschminetos likumus naw isdewusi, bet, gluschi otradi, tos likumprojektus, kurus daschas frakzijas eesneeguschas, bes wilzinaschanas noraidijusi, waj ari tee noguldziti kahdâ komisijâ, bes isredses kluht par likumeem.

6. Tà kà wissi mehginajumi, parastâ likumdoschanas kahrtibâ panahkt sozialâs apdroschinaschanas paplaschinaschanu, beiguschees bes panahkumeem, likums par apdroschinaschanu wezumâ, darba nespehjâ un besdarba gadijumâ eerosinats tautas nobalsoschanai.

Neraugotees uf to, ka likuma eerosinajumu parakstijuschi wairak kà 198.000 balsteesigi pilsoni, Saeimas sozialo likumu un budscheta komisijas to noraidijuschas. Ar to wehlreis apleezinats, ka Saeimai naw wehleschanâs dot algoteem darbineekeem nodroschinajumu wezumâ, darba nespehjâ un besdarbâ. Ja ari Saeimas plenums likumu noraidis, tas drihsâ laikâ nahks tautas nobalsoschanâ.

7. Pamatojotees uf wisu augschâ sazito, Latwijas slimo kasu saweenibas pilna sapulze: 1) atzihst, ka eerosinatais likums par apdroschinaschanu wezumâ, darba nespehjâ un besdarba gadijumâ algoteem darbineekeem jaatbalsta wiseem spehkeem, 2) usaizina wisus balsteesigos slimo kasu dalibneekus un winu gimenes lozekkus nobalsot par tautas nobalsoschanai eerosinato likumu, ja Saeima to noraiditu.

Runajot par wezuma apdroschinaschanas likumu, kà issmeekts par Latwijas darba tautu isklausàs 1930. g. slimo kasu likuma grosijumos 71. un 75. pantâ usneemtais nosazijums, ka walsts peemaksu atskaitijumi uskrahjami sewischkâ fondâ pabalsteem wezuma, nespehka un darba invaliditates gadijumos. Walsts peemaksas ar 1933. g. 1. maiju samasinatas, bet no likuma par schi „weida" lihdsekku isleetoschanu — ne wehsts!

Peekautà deputata wehstule.

Nogahsts semê. Spahrdis kahjam. Sejas asinis. Laužu wahrdi. Tuhre sem deguna.

„Sozd." raksta: Apzeetinatais deputats Peters Ruhtinsch greesàs ar wehstuli no zeetuma pee kahda sabeedriska darbineeka un aprakstijis sawu apzeetinaschanu. Wehstulê dep. Ruhtinsch atsihmê, ka par wiseem peewesteem sakteem winsch sinojis ari Saeimas petiziju komisijai, kura, kà noskaidrojàm, teeschàm rakstu no wina sanehmusi un nosuhtijusi waldibas eezeltam ismekleschanas waditajam, eeschlecku ministrijas direktoram Sanlewizam.

Mums bija isdewiba dep. Ruhtina wehstuli redzet. Winsch sino, ka, ijejot no Saeimas, kahds wihreetis zivilâ tehrpâ norahdijis uf winu ar roku. Ruhtinsch nogahsts semê un tahdâ stahwokli „welkot un sitot eegrubsts auto".

„Redseju, raksta dep. R., ka daschu deputatu sejas bija noasinojuschas tà, ka tos pasinu tikai pehz drahnam. Kahds augstaks polizijas eerednis ari eekahpa auto un lamajotees daschadâs wariazijâs, bahsa duhri sem deguna, atgahdinot, ka dsihwais neatstahschot. Pehz noweschanas politiskâ pahrwaldê, schis pats preekschneeks sauza muhs pa weenam ahrâ no auto. Komandeja rotas augschâ un itkà par nepeeteekoschi augstu rotu pazelschanu bija dsirdami siteeni. Mani personigi pahrkratot, atrada kabatas nasi un, jautajot, kas tas, sita pa galvu. Schis nasis ari ir pazudis, jo pee manàm mantam ta naw. Wedot augschâ pa trepem un koridoros, kuros stahweja daudz polizijas un politiskàs pahrwaldes eeredni, sita no mugurpuses. Deenâ pasneedza ehdeenu, kuru eebaudot, rodàs neaprakstamas kunga sahpes. Slimoju wairalas deenas. Naudu, Ls 55, kura atradàs kabatâ, konfiszeja, jo ta esot domata propagandai. Manâ rihzibâ atstahja tikai Ls 4".

Un tomehr ronas Latwijâ laudis, kas par schahdeem kauna darbeem prasa ismaksat polizisteem gratifikazijas.

Majoru notikuma atstanas — kapteinim Britschkam 2 gadi pahrmahzibas nams.

Birmdeen Rigas apgabalteesa isteesaja apsuhdsibu pret atvalinato Intendanturas mantu darbnizu kapteini Hugo Britschku, kursch noschahwa artilerijas wirsleitnantu Woldemaru Weldri. Slepkawiba notika pagahjuschâ wasarâ Majoros, Schameikles restoranâ, pehz kahda strihdina. Apwainoto aisstahweja sw. adw. Schmits, norahdot, ka tragiskais gadijums notizis leelâ dwehseles usbudinajumâ, kapehz Britschkam sods mihkstinams. Bes tam janem wehrâ, ka winsch kara invalids, ar stipri bojatu weselibu. To teesa ari nehma wehrâ un wainigam peespreeda 2 gadus pahrmazibas namâ, bez teesibu eerobeschoschanas un ceslaitot eepreekschejâ apzeetinajumâ pawadito laiku.

Saldus polizisti un aissargi mobiliseti, lai „silam ehrglim" turetu spahrnus.

Saldû 17. dez. Schtelmachers bija sarihkojis tautas sapulzi. Tà kà bija palaistas baumas, ka sapulzi issmirdinaschot, tad polizija un aissargi bija samobiliseti „silo ehrgli" atsargat. Kahrtibas sargi bija iskaisiti publikas starpâ pa wisu sahli un zilytigi usmanija katru pasihstamako Saldus strahdneeku, kà tikai tas ko nesahk darit. Kahdam jaunsaimneekam polizisti pamanija welosipeda pumpi un usskatija to par tik bihstamu eerozi, ka jaunsaimneeku tuhlin gribeja aiswest uf tupturisi. Tikai zitu eejauktschanàs un galwojums issargaja jaunsaimneeku no schi nepatihkamà zelojuma. Japeesihmê, ka aissargi un polizija zehlàs kahjâs, kad Schtelmachers dseedaja sawu nazionalsozialistu himnu.

Pati Scht. runa bija gauscham behdiga. Slaweja Musolini, Hitleru un pat Fordu, ka tee esot isslauduschi schkiru zihnu un isnihzinajuschi strahdneeku organisazijas.

Ari Saldus sozialdemokratiskâ organisazija sasauza tautas sapulzi 17. dez. Sapulzê runaja b-drs Rosentals, atmaskodams nazionalsozialistu pateesos seju un ihstos zenteenus. Tuwakajâ laikâ wiseem jasagatawojas tautas nobalsoschanai par nodroschinaschanu wezumâ, darba nespehjas un besdarba gadijumos. Ta buhs strahdneeku spehku parade un peeteekoschi saprotama atbilde wiseem diktaturas tihkotajeem.

Eekschseme.

Wasar isweidsa darbus weena zukursfabrika.

Wakar pabeidsa schis sesonas darbus Krustpils zukursfabrika, bet swehtku preekschwakarâ darbus isbeigs ari Jelgawas un Leepajas zukursfabrikas. Noskaidrots, ka wisàs trihs zukursfabrikàs kopâ schogad pahrstrahdatas 188.000 tonnas zukurbeeschu, no kuràm eegutas 28200 tonnas zukura.

Minetais zukura daudzums eekschejam patehrinam nepeetiks un zukuru wajadsès ari wehl eewest.

Atsawinas semi par labu apbuhweescheem.

Saeimas juridiskâ komisija peenehma likumprojektu par semju atsawinaschanu 11 pilsehtàs. Likums paredz semi atsawinat par labu apbuhweescheem, ja wini jau uszehluschi sawas ehkas un ilgaku laiku saimneekojuschi. Tad to, wispirms, eeguhs walsts un tuhlit par to paschu maksu pahrdos tahlak apbuhweescheem. Likums japeenem steidsamibas kahrtà.

Pasmirnata teesona takse

ar 1. janw. weetejàm un tahlsatiksmes steidsamàm, noteikta laika un abonementa sarunam. Turpmak par tàm maksu nems diwkahrtigâ weenkahrschàs sarunas apmehrâ. Agrakâ maksa bija trihskahrtiga. Schahdas normas peenemtas Madrides konferenzê 1932. g.

Pasts swehtkos darbosies.

Garo swehtku dehl rihkojums pastu peenemt swehtdeen, 24. dez. un treschos swehtkos treschdeen, 27. dez. 31. dez. un 1. janw. pastu neisnehsàs.

Walsts darbineeku arodbeedribas 10 g atzeres wakars

Sestdeenas wakaru Roschu laukumâ Nr. 3, pulzejàs walsts darbineeki, lai kopigi atsihmetu walsts darbineeku arodbeedribas Leepajas nodaças 10 nostrahdatos gadus.

Beedribas preekschneeks b. Krastinsch sneedsa sihkatu pahrskatu par weikto darbu.

Galweno wehribu arodbeedriba peegreesa sawu beedru saimneezisko un teesisko interesschu aisstahweschanai daschados konflikta gadijumos. Tas weenmehr sekmigi isdewies.

Schais 10 gados arodbeedriba sakrahjusi inwentaru apm. 6000 ls wehrtibâ. Sawâ laikâ beedru skaits sneedzàs pahri 500, bet tad daschadas jauzeju grupas, kà „dzelzenes" un „melnee", newaredami beedribâ sagrahbt waru sawàs rokàs, aisgahja, nodibinot sawas beedribas. Tia gan tàs beedreem nekàn nedod, jo winàs par preekschneeku pastahwigi „eewehl" kahdas eestahdes preekschneeku. Un taisni tee jbuhdami waras wihru draugi, nodara saweem apakschneekeem daschadas pahrestibas, gan algas sinà u. t. l. Nu wajadsetu meklet arodbeedribas atbalstu, bet — ari tur eestahdes preekschneeks ir preekschneeks...

Ar laiku no walsts darbineeku arodbeedribas aisgahja ari atsewischku resoru leelaku usnehmumu darbineeki — dzelzceleeki, pasta - telegrafa darbineeki u. t. t. Polizistus un zeetumneekus peesweeda aiseet.

Neskatotees uf wisu to, arodbeedribâ ir ap 200 aktiwu beedru, kuri nahk no daschadàm walsts eestahdem un ir eesweehrojams organisets spêks.

Arodbeedriba sawu jubileju atsihmeja wisâ klusibâ „usaizinot tikai tuwakàs radneezisklàs organisazijas.

Usaboti walsts darbineeku ahrstschanas noteikumi.

Saeimas sozialàs likumdoschanas komisija pehdejâ sehdê peekritusi tautas labklajibas ministrijas eerosinajumam — ahrstet tuberkuloses slimos walsts darbineekus pilnigi par brihwu, kà ari samasinat par 25 proz. peemaksas par ahrstu un sahlem. Bes tam nolehma, ka uf walsts rehkina ahrstejami pensionari, atwelkot par ahrsteschanu pus proz. no ismaksajamàm pensijam.

Reorganisès kultuuras fonda usraudsibu.

Kulturas fonda leelàs domes sehdê plaschakas debates izsehlàs par walsts kontroles preekschlikumeem: reorganiset fonda revisijas kahrtibu, jo sakarà ar atrasteem truhkumeem Kulturas fonda darbwedibâ, lihdzschinejais stahwoklis atzihts par nearmeerinoschu. Schi jautajuma tuwaku istirsaschanu usdewa masai domai, kas tad nahks ar saweem preekschlikumeem.

Daschadas sinas

— **Rudbarschi. Darbâ sakroplota roka.** Disch-Wahrsbergu mahjàs dsihwoj. 26 g. wezais Wiktors Dalba, strahdaja pee malkas weschanas no mescha. Kraujot klutschus ragawàs, winam sadragati daschi labàs rokas pirksti.

— **Kurfischi. Meschâ nosists strahdneeks.** Kahdam strahdneekam, kursch strahdaja weetejâ wirsmeschneezibâ uf galwas usgahsees noluhsis, resns sars. Tas krita stahwus uf seju un eeurbàs strahdneeka galwas kausâ. Nelaimigais bijis uf weetas beigts.

— **Kloster. Pakritis ar miltu maisu.** Weetejâ Widrahju mahju pagalmâ 35 gadus wezais Mikelis Puschurels nesa miltu maisus no ragawam uf istabu. Slidot kahjai tas paklupa, pee kam maisi tam usfrizka wirsû. Puschurelim ismeschgita guhschàs labà kahja.

— **Aischwaga. Nelaimes gadijums.** Strahdajot pee malkas schkelschanas notika smags nelaimes gadijums ar Nikolaju Hlustu, dsihwoj. Saku mahjàs. Kihlis, ar kuru H. schkehla malku, ar leelu sparu sprahga ahrâ no klutscha un trahpija to sejâ. Cewainojums smags. Isiists ari sobs.

— **Esere. Pabalsts truhzigeem skolneekeem.** Pagasta padome peeschkihra nepeezeschamos lihdsekkus apgehrba eegadei wairakeem truhzigeem skolneekeem. — Bes tam — seemas swehtku ruhkoschanai atwehleja 6-klasigai pamatskolai 30 latus un 1. pak. pamatskolai — 10 latus. — Nespehjneeku patwerstmes eemihtneekeem isneegs paleelinatu produktu dewu.

— **Wirga. Sahdsiba.** Sprogu mahjàs dsihwojoschai Annai Sihwerts no klehts nosagti linu un wilnas audumi 80 ls kopsehrtibâ. Polizija sahdsibâ apwaino un nodod teesai 26 gadus wezo Juhli K.

— **Leepajas aprinki uf pirmdeenu** schahdas labibas produktu zaurmehru zenas: labibai par kilogrammu — rudzeem 0,18, bet kweescheem — 0,25, maisei — rudzu — 0,23 un kweeschu — 0,54, milteem — rudzu 0,23 un kweeschu — 0,48.

L. Gumilewskis.

Mihlas rotata

38) Romans.

Ketija izbahsa galwu uf segas. Draudzenes aistureja elpu. Tahdâ pat ustraukumâ kino slatitajs gaida leelas dramas atrisinajumu. Lai deews pasargà mechaniki, kursch aiz neusmanibas pahrtautu lenti. Kà tad rehktu wisa sahle! — Kà dausitu kahjam un kleegtu! —

Waj zilweks ir usutinams? —

Ketija nolaida kahjas uf grihdas. Tad klusi izgahja wirtuwê, panehma uhdeni un pahrgreeza kapselitê noweetoto maisinu. No aukstuma winai trihseja sobi un sitàs pret glahsi. Wina pat nesagarschoja indes garschu un norija wisu, lihdz pehdejai pilitei un atkal satinàs segà. Winai gribejàs siltums, siltums un atpuhtas. Un siltums to sagrahba gluschi peepeschi. Pehz mirkleem winai jau bija pat karsti un smazigi. Wina nosweeda segu. Istabà bij gluschi klusu. Newareja pat ne saklausit zilweku elposchanu.

Ketija juta, ka taj luhpas sahk palikt gluschi sausas. Tuwojàs gals un winai kluwa pat baigi. Wina aismirsa, ka saruna ar beedrenem jau pahrtraukta un tàs jau guleja.

— Pasalat Harijam, — wina tschukstoschi luhdsàs, — es to mihlu. Nè, mihleju. Wisu wakaru es winu gaidiju pee kino eeejas. Winsch isnahza ar kahdu sweschu seeweeti un es neusdroschinajos tuwotees. Luhk, tas ir wiss. Es aisgahju weena... Ai, zik ruhgtas atraugas, Nellija! —

Wina peezehlàs pussehdus un atkal klusumà wareja saklausit, ka sobi sitàs pret glahsi. Wina noskaloja ruhgtumu un noteiza:

— Gluschi, kà chinins...

Neweena neatsauzàs, bet tumsâ mirdseja azu brudschainais kwehlojums.

Tad Ketija skali eekleedsàs:

— Es tatschu sinu, ka juhs negulat! —

Atkal mirkli kluseja un murminaja:

— Kahdi schausmigi zilweki! — Bij tee, kuri mani sagrahba un norahwa sihda uswalku. Pat muti aisspeeda. Wesapkahrt tumsa un es newareju pakleegt... Un kad plehsa nosi uswalku, es atrados nokritusi zelos... Weenam skuhpstiju roku un luhdsos, lai to nedara...

Ketija nopuhtàs.

— Ai, kaut tà nedebsinatu... Bet, schkeet, sahkas jau... Ai....

Wehlreiz klusumà noskaneja stikls, turam peeskahràs trihsoschee sobi. Un wehlreiz Ketija nopuhtàs.

— Winsch, Harijs, mehdza trikt: „tew jatrod mihlai isteikstmes weids, lai spehtu mani sajuhsminat." — Es nesaprotu, ko eesahkt — — — Kahdas schausmigas mokas! — — —

Wina eewaidejàs un pehz neestetiskas nopuhtas apklusa.

Tad klusumà atsklaneja Dorotejas kleedzeens un wina skrehja uf durwim.

— Ai, wina nomirs! — Dodeet ahtro palihdsibu! — Ahtro palihdsibu.

Wina kleedza un ar duhrem dausijàs pa durwim. Klaudzeeni atbalsojàs wisâ koridorâ. Un tad pehkschni klusums issuda, atwehràs weenas durwis pehz otràm un koridors pildijàs sinkahrigo puhleem, kurus nebeedeja pat nahwes tuwums.

Astotà nodala.

Rozehpums atklajas ari stahsta waronim, bet bez kahdas autora lihdsdalibas.

Wisu nakti par maso Ketiju ruhpejàs laudis. Deschurejoschais ahrsts ar sawu ahreeni ween bij tik eespaidigs, ka atnehma tai katru zeribu uf nahwi. Winsch tai peeskahràs tikai ar pahris pirkstieem pee peeres un wina jutàs, kà dzelzs spihlês. Wisus eeschejos organus un wehderu pamatigi isskaloja. Pret rihtu wina guleja slimnizà un winai schkita, ka wissas eekschas tai isnemtas. Pahr winu bij pahrleezees ahrsts un slauzija rokas, kà to mehdz darit pehz smaga darba. Winsch sazija:

— Ta juhsu laime, ka pulweritis bij sabojajees. Kur juhs winu turejat? — Lupatinà? — Tà newar, mihlà, newar. Ziankalijs naw joka leeta un ar to japrot apeetees. Ja nebuhtu bojajees, trihsdesmit sekundês buhtu aisslaiduschees winà pasaulê. — Nu, zitreiz buhseet gudraka. Wisu labu...

— Ketijai nebij spehka pat nosarkt. Ahrsts pasmaidija, pahrleezàs pahr meiteni un kà behrnam sazija:

— Nu, zitreiz waiks tahdas mulkibas nedarisim, waj ne? — Nedarisim? —

— Nedarisim! — wina atteiza.

— Tà ari buhs labak. Waj gribas mahjàs kluht?

— Nu, tas jau labi. Tikko kahds pehz jums eeradisees, wareet eet. Weenu gan nelaidisim, bet ar ziteem kopâ — ja. Sweizinati, jaunkundze. Waja dsigs pamekleet wihru, mihlà.

Ketija aiswehra azis. Wisam augumam zauri issmahwoja silta juhsma, kà warès atkal dsihwot, eet pa eelam, pahrnahkt mahjà, dzehrt tehju un pat — — — iseet pee wihra. Wina pasmaidija un eekrita meegà, gluschi, kà gihboni.

Doroteja bij wezalà un wakarâ to ar ormani aisweda mahjâ.

— Ech, isstrahdajam gan mehs leetas! —

Wina sewi un tàpat zitas meitenes tureja par lihdswainineezem un tamdehl ari atsina, ka janes ari wisas seias. No wat rihta, otrâ deenâ nahza darba beedri apraudzit, kas notizis un kà klahjas. Wiseem wajadseja sneegt paskaidrojumus. Ketija guleja sasegusees un winai bija gruhti ar wisu to kluht skaidribà, ko atnahkluschee jautaja. Reisem wina pazehla segu, lai labaki dzirdetu. Doroteja noleezàs pahr to un Ketija tai tschukstoja:

— Wisas sarnas gandrihs sirahwa. Schausmas. Un atkal apsedza galwu, lai nedzirdetu troksni.

Bija wakars. Pee kopdzihwes eeejas atkal sehdeja laudis un sarunajàs dzihwaki, kà zitàm reisem.

Ketija guleja un bij gahgi salausta. Wina bij pawisam nowahrgusi un uf ehdeenu raudzijàs ar schausmam. Winai wajadseja atpuhtu un wisi to ari saprata. Neweens neusdroschinajàs tai eerunatees par winu, drausmigo nakti.

Wisu wakaru meitenu starpâ waldija aukstas atteezibas un itkà kauns. Neweena neusdroschinajàs atwehrt muti, lai neapleezinatu sawu lihdzdalibu notikumâ. Nellija ar skumjàm domaja, ka kapselitê naw bijis pilnigs glahbinsch no dzihwes mokam. Merija tikai notschukstoja:

— Pastrahdajam leetinas. Wisumâ — leelas un mulkigas! —

Winu dzihwê schis wakars bij wisdruhmakais. Ketija luhkojàs greestos un diwas reises atkahrtoja:

— Kahds tuschums pee mums! — — —

(Turpmak wehl)

Jaukee wahrdi isskanejuschi.

Atbrunoschanàs konferenze, kura sanahza ar labeem nodomeem (wismaf tos uf ahreemi tà deklareja), ir jau tik pat kà sabrukusi un meerigi war nowehlet tai saldu dusu. Sehdeja wisu imperialistisko walstu pahrstahwji un runaja kopsehdês, komisijâs, apakschkomisijâs... Isrunajàs, bet neweena kaut zik eewehrojama lehmuma nepeenehma. Atduhràs uf Wahzijas kategorisko prasibu, laut ari tai brunotees, jo pahrejàs walstis atbrunotees newehleiàs. Ja nu wehl prinzipà leelwalstis peekrita schai prasibai tad, kad Wahzijà waldija demokratija, tad tagad, kad Wahzijà walda kahschkrustu militarais gars, schahda prasiba jau ir pilnigi nepeenemama. Wahzija ieu tà pat ween isweed drudschainu brunoschanos, pagaidam gan slepeni, laut isweest to atklahti nosihmè pascheem apsinigi eewilkt sewi jaunà kara awanturâ. Wahzija no konferenzes aisgahjusi un tagad imperialistiskà diplomatija lauza galwas un isrunà saufu muti, lai dabuhtu Wahziju atkal atpakal konferenzê. Waj tam kahda nosihme? Nekahdas! Weens tatschu ir neapschaubami skaidrs, kamehr pastahwès kapitalistiskàs diplomatijas intrigas, kamehr imperialistiskeem militaristeem buhs wahrds, tikmehr par atbrunoschanos newarès buht runas, tikmehr tautas atradisees muhschigos kara draudos un dsihwos kà uf pulwera muzas. Stahwokli jo asi pasliktina Wahzijas faschisms, Italijas diktatura, kura zenschas pehz wadoschàs lomas Eiropas walstu starpà.

Atbrunoschanàs konferenze istschahlsteja, skaistàs frases par atbrunoschanos meeru iskanejuschas, bet tanì paschà laikà pawisam zitu ainu rahda darbi. Un spreeschot pehz scheem darbeem war konstatet, ka pasaule dedsigi brunojàs un gatawojàs karam. Imperialistu eezeenitais sakamwahrds — ja gribi meeru, gatawojees karam — tagad, leekas, atradis wisplaschako peemehroschanu.

Paluhkosim, kas kystu noteek wijàs „meermihligàs" walstis brunoschanàs frontê.

Franzija jau pamatigi nozeetinajusi Franzijas-Walzijas robeschas, tagad kara leetu komisija atsinusi par nepeezeeschamu nozeetinat ari belgu robeschu. Drudschaini turpinas jaunu kara kugu buhweschana. Leelos milsenus laisch uhdeni weenu pehz otra. Leeki buhs te peesihmet, ka tee ir wismodernakee kaujas kugi un nahwes neseji uf uhdens. Weens kreiseris oktobri nobeidsa ismehginaschanas brauzeenus, otrs nowembri eeskaitits flotê, wehl weenu nowembri eelaida uhdeni un weens kreisers buhs gataws nahkoschà gadâ. Patreis darbâ atrodàs kahds juhras milsenis — modernakais kaujas kugis pasaulê, septini kreiseri, 12 minu laiwas, 23 semuhdenes! Tà ir atbrunoschanàs?

Anglijas kara ruhpneezība drudschaini strahdà pee pasuhtijumu ispildischanas zitàm walstim, bet tanì paschà laikà teek steigti ari paschas Anglijas kara un gaisu spehku ministriju pasuhtijumi. Paplaschinatas un ahrkahrtigi nodarbinatas sprahgstweelu fabrikas. Paredsets ari floti paplaschinat, par to imperialisti dsen neatlaidigu agitaziju. Usstahdits plans par 25 jaunu kreiseru buhwi, wezo semuhdenu laiwu apmainu pret jaunakàm, modernakàm, bef tam leelaks skaits linijkugu. Protams, naw aismirsta ari gaisa flote, kuru steidsigi paleelina.

Ari masà Belgija saslimusi ar brunoschanàs drudsi. Jau islemts jautajums par kreditu paleelinaschanu semes aissardsibas wajadsibam, isbuhwè jaunus nozeetinajumus. Pawairo gaisa floti, paleelina smago artileriju un munizijas krahjumus.

Schweizê sewischkas brunoschanàs pastiprinaschanos gan neredsi, bet noteek brunoto spehku pahrorganiseschana, pee kam teek isleetoti deesgan eewehrojami lihdsekli.

Tschekoslowakijà aupat paleelinats budschets, lai waretu pawairot gaisa zihnas spehku ar jauno budscheta gadu. Armijas isdewumi paleelinati, bet peerobeschas schandarmerija pastiprinata un apgahdata ar motorisetcem zihnas lihdsekleem.

Negul ari Polija. Tàs militarais budschets paleelinats par apmehram 60 milj. slotu. Uf Silesijas robeschas bef robeschapsardsibas spehkeem noweetots ari aktiwais kara spehks.

Saweenotâs walstis sabeedrisko darbu departaments atwehlejis oktobra beigàs 25 milj. dolaru aissardsibas spehku pawairoschanai. No teem armija sanem 10 milj. dolaru motorisazijai. 15 milj. dol. isleetojami gaisa spehkeem. Oktobra beigàs juhras ministris peeprasija kreditus flotes paleelinaschanai. Amerikanu flotei jabuhtot spehzigakai pasaulê.

Japanà kara resora budschets 1934.-35. gadam pawairots par 50%, salihdsinot ar eepreekschejo gadu. Kara ministris peeprasijis aissardsibas lihdsekliu paleelinaschanu kà absoluto nazionalo nepeezeeschamibu. Weenà laikà paleelinami wisi brunotee spehki, pee kam karaspehks modernisejams. Flotes paleelinaschana jaisdara lihds tam apmehram, ko Japanai nosaka Londonas weenoschanàs.

Un tà waretu scho faralstu turpinat. Bet peetiks ar peewesteem dateem. Ari no teem weens ir nepahrprotami skaidrs — par atbrunoschanos newar buht ne runas! Zik ilgi tas tà turpinasees? Zik ilgi schì ahrkahrtigà sazensiba sagatawoschanàs karam tiks peelaista? Waj pateesham mehs jau atkal pahrdsihwojam 1914. gada drudsi?

Wai jau laikus nebuhtu starptautiskam proletariatam jagreesch uf schim parahdibam wehriba?

Skaidrs ir weens — ahrkahrtigà brunoschanàs war nest mums breesmas, kuras pahrdsihwot no jauna neweens negribès.

Bendem Hitlera teesas katru deenu peegahdà darbu: atkal 11 nahwes sodi.

Walsts teesa Leipzigà apstiprinajusi Hitlera prahwà 10 apsuhdseteem peespreestos nahwes sodus. Weenpadsmito apsuhdseto, kuram teesa Disseldorfà bija peespreedusi 15 gadus pahrmahzibas nama, walsts teesa ari noteesaja uf nahwi.

Koncentrazijas nometne — uf aisdomu pamata.

Reuters sino no Minchenes: „Pehdejà laikà daudsi maso grahmatu weikalu ispaschneeki un zitas personas sanem pa pastu no anonimeem suhtitajeem propagandas wehstules, kurâs nokritiseta Hitlera waldibas politika basnizas leetâs. Sakarà ar to polizija uf aisdomu pamata apzeetinajusi Starptautiskàs bibeles pehtischanas beedribas Augsburgas nodalas waditajus, peemehrojot wineem tà saukto „droschibas arestu".

Ahrsemju paradus Wahzija wairs nespehj maksat: maksas tikai daļu.

Wahzijas walsts bankas zentralkomiteja peenehma wairakus wisai swarigus lehmumus par 1934. gada pirmajà pusê isdaramo maksajumu transferu (pahrweschanu uf ahrsemem). Starp zitu nolehma, ka 1) prozenti par Dausa un Jonga aisnehmumeem nomaksajami resp. pahrwedami uf ahrsemem pilnos apmehros; 2) wisi pahrejee paradu maksajumi pahrwedami uf ahrsemem tikai 30 proz. apmehrà lihdschinejo 50 proz. weetà.

Smalki Hitlers saimneeko, neko teikt.

Aresti un tratschanas Indijà turpinas.

Tà kà pirms daschàm deenam bija mesta bumba pret Punas polizijas pahrwaldes ēku, tad wakar polizija isdarija pilsehtà plaschas kratischanas. Arestetas ap 30 personas, pa leelakai daļai studenti. No konfiszeteem materialeem isreet, ka Punà pastahwejusi rewoluzionara organisazija, kas bija sprauduši sew par mehrki atreebtees par indeeschu nazionalisteem, kurus sakarà ar kahda polizista nogalinaschanu uf teesas spreeduma pakahra.

Sinì Donawa kluwusi par baltu Donawu.

Aukstuma wilnis Widuseiropà nowedis pee ta, ka „silà" Donawa pa daļai pahrwehrtusees par „baltu Donawu": starp Widinu un Orsowu (t. i. apgabalà, kur saeet kopà Rumanijas, Deenwidslawijas un Bulgarijas robeschas) ta aissalusi un apsnigusi. Ledus kahrta ir tik beesa, ka kugu satiksme starp Donawas augschgala un widusdaļas ostam no weenas un Rumanijas no otras puses pahrtraukta. Reetumwahzijà tas pats notizis ar Reinu: ta aissalusi 12 kilometru garumà no Bingenas lihds Oberweselat.

Franzija paleelinàs sawu pastahwigo karaspehku.

Hitlera prasibas wehl apspreesch.

„Daily Telegraph" frantschu lihdsstrahdneeks Pertinaks sino no Parises, ka Franzijas kara ministrs Daladjè augstakà kara padomè, kà dsird, esot lizis preekschà atjaunot diwgadigo karadeenestu. Schahdà gadijumà Franzijas armijas skaitliskais sastahws meera laikà peeaugtu par 40.000 wihru.

Atteezibà uf Hitlera prasibam atbrunoschanàs leetà ministru presidents Schotans wehl neesot galigi isschkihrees par Franzijas weedokli. Franzijas wehstneekam Berlinê esot usdots eewahkt daschos punktos wehl papildu informaziju.

Sareschgijumi starp Wahziju un Leetuwu.

Sakarà ar Klaipedas apgabala gubernatora rihkojumu par 101 ahrsemneeku atlaischanu no deenesta Klaipedas autonomàs waldibas eestahdês un skolàs Wahzijas generalkonsuls, kà Wolfa agentura sino, jau wakar pehzpusdeenà greesees pee gubernatora ar oficialu aisrahdijumu, ka schis rihkojums runà pretim Klaipedas apgabala statuteem. Wahzijas suhtnis Kaunà schodeen eesneegschot protestu Leetuwas waldibai.

Mongolijà iszehluschees nemeeri.

Japanas kara ministrija Tokijà sanehmusi sinu, ka atrejà Mongolijà, Urgas un Sanpeizes nowados, iszehluschees nopeetni nemeeri. To zehlonis esot eedsihwotaju nemeers ar komunistu wirskundsibu. Sazelschanàs kustiba esot tahdà mehrà isplehtusès, ka padomju waldiba usaizinajusi ahrejà Mongolijà dsihwojoschos SPRS pilsonus atstaht scho semi.

Aisputes besdarbneeku nemeeru atskanas apgabalteesâ.

Aisputes pilsehtas domes sehdê pag. gada 23. februari wajadseja apspreest ari jautajumu par besdarba posta apkaroschanu. Salarò ar to, publikas solos bija eeraduschees daudz sinkahrigo, wairumà besdarbneeki. Pee min. deenas kahrtibas punkta apspreeschanas — publikà izsehlàs ruhpschana. Besdarbineeki bija nemeerà par to, ka, pehz winu domam, besdarba apkaroschanai atwehlets pahrak maz lihdsekliu. Pilsehtas dome tomehr bija darijusi wisu eespehjamo.

Trokšnis publikà peeauga. Domes sehdi nahzàs pahrtraukt. Schai brihdi besdarbneeki kà lawina eegahsàs domes sehdschu sahlê un draudeja usbrukt domneekeem. Pehdejee bija spesti aisbehgt.

Tratscha lihwideschanai issauza policiju, kura wainigos aistureja un nodewa teesai, apwainojot tos, starp zitu, ari „Internazionales" dseedaschanà.

Leetu isteesaja wakar Leepajas apgabalteesâ. Uf apsuhdseto sola nosehdinaja pawisam 12 personas: Martinu Suntneru — 22 gadus wezu, Peteri Suntneru — 19 gadus wezu, Otiliju Rischkins — 37 gadus wezu, Krischi Grablowski — 45 g. wezu, Sapu Suntners — 53 gadus wezu, Jahni Bluhmu — 16 gadus wezu, Jekabu Bundsineeku — 31 g. wezu, Schani Bundsineeku — 25 gadus wezu, Ernestu Tepferi — 23 g. w., Girtu Jansonu — 43 gad. w., Annu Bruhweris — 34 g. w. un Krischi Alkšni — 52 gadus wezu.

Peters Suntners patreis izzeesch sodu 2 g. 8 mehn. pahrmahzibas namà „par komunistisku darbibu", bet Anna Bruhweris atrodas apzeetinajumà uf Kerenska likuma pamata. Winus atweda stingrà apsardsibà no zeetuma.

Apsuhdsetee par wainigeem tratscha zelschanà neatsinàs. Weenigi „Internazionali" tee bija dseedajuschi. Ari Peters Suntners to nenoleedsa, paskaidrodams:

— Katrà sinà es dseedaju „Internazionali". Tas ir ik weena strahdneeka peenahkums. Tapehz es saku: es dseedaju „Internazionali" un dseedaschu ari uf preekschu.

Apsuhdseto no teesas eezeltais aisstahwis luhdsa tos attaisnot. Winsch aisrahdija, ka naw noteiktu norahdijumu, ka apsuhdsetee buhtu rihkojuschi trazi, jo trokschnotaju bijis daudz.

Prokurors sawà apsuhdsibas runà tomehr pastahweja uf apsuhdseto bargu sodischanu. Wehl jo wairak tapehz, ka tee rihkojuschees organiseti.

Kad isstazàs apsuhdsetee sawà pehdejà wahrdà, sensaziju issauza apsuhdsetais Peters Suntners:

— Es no pilsoniskàs teesas neprasa un neluhdsu schehlastibas. Gan peenahks laiks, kad mehs juhs teesasim un — pret publiku pagreesees, rahdot ar isstieptu roku tàs wirseenà — un ari tos prokokatorus, kas tur sehd.

Schee Suntnera wahrdi atstahja tik leelu eespaidu, ka pat preekschsehdetajs nepaguwa winu pahrtraukt.

Ari Anna Bruhweris atrada asus wahrdus:

— Es dseedaju „Internazionali", jo neatsihstu, ka tas buhtu kahds pahrkahpums. Ja nu teesa atsihst par wajadsigu mani sodit — tad lai soda.

Un teesa sodija ari:

Brahlus Martinu un Peteri Suntnerus — ar 1 mehnesi arestà katru.

Otiliju Rischkinu, Krischi Grablowski, Sapu Suntners un brahlus — Jekabu un Schani Bundsineekus — ar 2 nedelam arestà katru.

Jahni Bluhmu, Ernestu Tepferi, Girtu Jansonu, Annu Bruhweri un Krischi Alkšni — ar 7 deenam arestà katru.

Weetejàs sinas

Pabalsts Leepajas Filharmonijai.

Kulturas fonds peeschkihris Filharmonijai 1000 ls leelu pabalstu musikas estrades isbuhwei.

Pasta sukstijumu peegahde adresateem Seemswehtkos.

Nemot wehrà, ka schogad Seemswehtki ilgs 4 deenas, pastu isnehsàs ari swehtdeen, 24. dezembri un treschajos Seemswehtkos, 27. dezembri.

Turpreti, sch. g. 31. dezembri un 1934. g. 1. janwari pastu mahjàs nepeegahdàs.

Pasta kantoris slehgts un operazijas neisdara Pirmajos Seemas swehtkos un Jaunà gada deenà, bet 24., 26., 27. un 31. dezembri atwehrts no plkst. 9 lihds 11, pasta sihmju pahrdoschanai un weenkahrschu un eerakstitu suhtijumu operazijam.

Eewahk „raschu".

Pehdejo deenu deesgan stiprais sals pahrwizis muhsu uhdenus ar wairak kà pus pehdas beesu ledus segu. Tà kà newar sinat, kahda buhs preekschà stahwoschà seema, ujnehmeji — ledus tirgotaji ussahkuschi jau ledus „raschas" eewahlschanu.

Kugu kustiba.

Ostà eenahza „Mars" ar 492½ ton. dsels no Antwerpenes preeksch Kara Ostas darbnizam.

Tuwalàs deenàs ostà gaida eebrauzam Latwijas kugi „Liwa" no Somijas ar balastu. Domà, ka „Liwa" noweetosees brihwgulà. Bef tam gaida eebrauzam no Anglijas „Regulus" ar oglem un wahzu kugi „Claus" no Stetines ar gabalprezem.

Ari rekords.

Jaun-Leepajà dsihwojoschais Peters Serazkis no teesu eestahdem jau sodits 45 reises par peedzerschanos, huliganismu u. t. t.

*

— **Waltaiki.** Pabalsts. Kulturas fonds peeschkihra Waltaiku peemineekla zelschanai 500 ls leelu pabalstu.

Partijas dsihwe.

Partijas korporatiwa mehginajumu peektdeen, plkst. 8.

Iglihtibas politika Latwiâ.

(Pehz b. Flugina runas swehtdeen Tautas Augstskolà).

Mehs newaram runat par weenu, wisai tautai kopeju isglihtibas, resp. kulturas politiku. Tàpat, kà daļai pilsonibas un strahdneezibas usklati saimneezìskos un politiskos jautajumos, tàpat tee daļas ari isglihtibas un wispahr — kulturas jautajumos. Tas tapehz, ka daschadàs sabeedribas schkiras zenschàs isweest sawus mehrkus un zeeteenus, ismantojot wisas kulturas nosares, ari isglihtibu.

Weena muhsu sabeedribas daļa — pilsoniba, kas wisus schos (15 gadus turejusi dsihwes groschus sawàs rokàs — weenmehr, bet jo sewischi tagad, wiseem spehkeem zentusès cerobeschot darba lauschu — strahdneeku schkiras kulturalàs wajadsibas un slahpes pehz isglihtibas.

To peerahda, peemehram, tas apstahklis, ka widejàs un augstakàs mahzibas eestahdès paaugstinaja gan teeschu gan neteeschi skolas naudas. Pilsoni to nejuht, bet strahdneeku kabatàs tas atstahj juhtamu un paleelakai daļai neaizskardamu robu. Resultatà — weens otris strahdneeks spests atsazitees suhtit sawu behrnu kahdà widejà mahzibas eestahdê, par augstskolu nemaf nerunajot. Tas ari bija pilsonu noluhks, kad tee isweda dsihwè mahzibas naudas paaugstinaschanu.

Lihdsigu parahdibu wehrojam ari ahrpusskolas dsihwê. Agrak strahdneeku kulturas un isglihtibas eestahdes sanehma peenahzigus pabalstus. Tagad tos sistematiski atņauj. Ar to pilsoni domaja panahkt strahdneeku isglihtibas un ihpatnejàs kulturas dsihwes sabrukumu, bet tee maldijàs. Par to leezina stahwoklis Rigas Tautas Augstskolà. Klausitaju skaits, radot pilsonu politikai pretspeeceenu — peeaudsis uf 2000. Wezi un jauni, wihreeschi un seewetes ar wehl leelaku energiju kehràs klaht sawas kulturas isbuhwes darbam. Un, jasala, — ar wehl leelakeem panahkumeem, nekà agrak.

Pilsoniba zenschàs noturet sawas bruhkoschàs posizijas ne tikai saimneezìskà un politiskà laukà, bet ari kulturas frontê. Pilsoni saprot: jo semaks buhs strahdneeku isglihtibas limenis, jo weeglak tos buhs peemìkt, paklaut sawai warai.

Schai salaribà isglihtibas jautajums muhsu tikumdoschanas eestahdê un paschwaldibàs weenmehr bijis degoschs.

Naw tahdas wispahrejas kulturas un isglihtibas, kas weenlihds nepeezeeschama wisàm schkiram, ari strahdneekeem, bef winu kulturas ihpatnejeem elementeem. Kulturas stahwokli raksturo ta sabeedribas schkira, kura kulturu rada, kura dod kulturas darbineekus.

Wisus schos gadus mehs esam atraduschees pilsoniskàs kulturas eespaidà. Strahdneeziba tomehr bijusi peeteekoschi attihstita, lai pilsonu kulturas dewumu nepeeņemtu bef eebildumeem. Gluschi otradi — ar kritiku, ar stingru, nesaudsigu kritiku esam peegahjuschi pilsonu kulturai. Pehz eespehjas strahdneeks ismanto wisu, eespehjamo un derigo, peemehram, sinatnes sasneegumus. Wisu pahrejo — strahdneeku schkira rada pati, pamasam isweidojot sawu ihpatnejo kulturu, kas ir strahdneeku schkiras interesès.

Strahdneeki, peemehram, newar apmierinatees ar tahdeem pilsonu mahkslas „sasneegumeem", kà weeglà satura filmu, weeglo sarsu, skatuwi u. t. t., nerunajot nemaf par saimneezìskeem un politiskeem jautajumeem. Strahdneeki prasa saturu, kas eejuhsmo, kas rahda zelu uf darba tautas galà mehrki, stiprina garu. To dod strahdneeku teatris, strahdneeku zeltneeziba un wispahr — sozialistiskais pasaules usskats — scheit nu jamin ari Tautas Augstskola. Ta ir weenigà weeta, kur brihwi weidojàs strahdneeku kultura, brihwi no pilsonu eespaideem.

Wisu to nedod Latwijas skola, wahrda plaschàkà nosihmè.

Taisniba, pilsonu skola sneedz loti daudz, kà to rahda programa. Skola jaunatni audsina, turot to tahlu no partijam un politikas. Bet wiss tas noteek strahdneezibai newehlamà garà.

Pateesibà skolà tik maz bespartejiska, kà nespehj pat isaudsinat godigus demokratiskus pilsonus. Gluschi otradi — demokratiskàs Latwijas skola eepotè sawos audsekuos demokratiskai waistij naidigu garu.

Muhsu skola tagad audsina tàpat kà zara laikà — paklausigus, bailigus, padewigus pawalstneekus, bet ne pastahwigus un apsinigus demokratus. Ari tagadejais skolotajs mahzibas stundàs ir diktators, kas neprasa, pat neatlauj jaunatnei patstahwigi spreest un darbotees. Tapehz jaunatne, aisejot pehz widusskolas uf augstskolu kluhst par „aristokrateem". Jau tas ween rahda, ka skola nostahjàs un darbojas pret walsts interesem, kuras prasa newis korporazijàs apweenotus „aristokratus", bet gan demokratiskus zihwekus. Ari faschistiskàs, resp. pehzkonkrusteeschu atschgarnàs idejas rodàs tikai skolas, bespartejisti audsinatà jaunatnê. Ja nu mehs tik tahlu esam nonahkuschi atteezibà uf faschistiskàm idejam, kas muhsu walstij kaitigas un bihstamas, tad tur wainojama „bespartejistà" skolas audsinaschana.

Ihstas demokratiskas skolas mehs atrodam, peemehram, Tschekoslowakijà, Somijà, u. z. walstìs. Tur pee laika no skolam israhwa demokratijai naidigas idejas. Pee mums ta naw. Tapehz skolas, nerunajot nemaf par sozialismu, neisaudsina pat godigus demokratus, bet gan demokratijai naidigus elementus.

Pehdejà laikà sozialdemokrati ari skolam peegreesch leelaku wehribu. Mehs prasam lai skolàs wismaf objektiwi apgaismo muhsu laikmeta sabeedrisko dsihwi. Lai skolneekam rahda sabeedribà isweidojuschàs schkiras, lai rahda kapehz tàs isweidojuschàs. Ta ir tatschu tihri demokratiska prasiba.

Minoritatu jautajumà muhsu usskatos naw pilsonu isklegtà luhguma. Mehs prasam weenigi to, lai sawalda hitleriskos wahzeeschus, kuri pahrwehtuschees muhs walsts eenaidneekos un laimprahtigi ismanto wineem doto kulturelo autonomiju.

Sanemot wisu sazito kopà japastrihpo, ka sozialdemokrati weenigee ir tee, kuri stahw par plaschu tautas masu isglihtibas lihmena pazelschanu. Tà tas ir bijis pirmskara gados — zara laikos, un tà tas ir ari tagad. Un otradi — tàpat kà zara laikos kreewu kungi nostahjàs pret tautas isglihtibu, tàpat to tagad dara sawas schkiras interesês latweeschu pilsoni.

Tapehz strahdneekeem jabuht gataweem aisstahwet sawas intereses ari kulturas laukà.

Wahzijas „parlamenta" sehde.

Jaunàs wahzu „tautas pahrstahvnecibas" sehde. 661 balamute un neweena galwa ar domam sehd rindâ un bruhnos kreklos. Uſ „nazionala" paaugſtinajuma noweetojees treschàs walſts parlamenta presidents. Atſkan ragu puhteens.

Parlamenta presidents:

Augstakais wadoni! — Augstais nams! — Es atklahju schisdeenas sehdi, kurâ uſ brihwas wehleschanas pamata sanahkuſchi wahzu tautas wadoni. Heil Hitler! — Sapulze peezelas un weselu minuti klaigà: Heil Hitler! — Man tatschu nebuhs leeki jaaſrahda, ka ar marksiſtiſki-demokratisko parlamentarismu mehs esam sarahwuschi wisas saites. Te runam un disputeem nav nekahdas nosihmes, te jaeewehro wadona gribà. — Atkal klaigas pa kreisi, labi un zentrâ. — Deenas kahrtibâ Weimaras satwerſmes grosijumi. Wahrds walſts kanzleram. Wiſi deputati un publika peelezas, iſſteepj rokas, no wisas ſirds un saſchkobitàm mutem klaigà weſelas trihs minutes. Tad lehni atguhſt meeru un prahtu.

Walſts kanzlers:

Kluſu! — Meerâ! — Mani deputati! — Tschetrpadſmit gadus pahr mums waldija Weimarà ſaſabrizetà kahrtiba. Tagad ar to ir beigas. Es teeku preekſchà jaunu ſatwerſmes projektu, kuru nazionalſozialiſti iſſtrahdajuſchi ar leelu wihrſchkibu, bez kahdàm debatem. Pakuſtatees! — Atkal peekrischanas wehtra. —

Parlamenta presidents:

Juhs preekſchlikuma pawehli ſanehmat. Stahſimees pee debatem. Wahrds deputatam Seewſargam, tad Weetkahrim, Muhlturim u. t. t.

Seewſargs:

Kahda ari preekſchâ likta ſatwerſme nebuhtu, wina tomehr buhs wahzu gara iſzilus darbs. Tahdas ir manas domas. — Peekriſchanas wehtra. —

Weetkahris:

Preteji mana preekſchrunataja eeſkatam, pehz manas nazionalàs ſaprahtnes, jaunà ſatwerſme buhs ihſts meiſtara darbs, kuru paſaulei parahdis wahzu galwas. — Brawo ſauzeeni. —

Muhlturis:

Es iſſaku walſts waldibai ſawu uſtizibu ar wiſu leelako paſemibu. Jaunà ſatwerſme mums rahdis, ka wehl tatschu debeſis ir weens ihſts wahzu deews un wirs ſemes weens kahrtigs wadonis. — Peekriſchana un ſauzeeni — „Otradi!"

Parlamenta presidents:

Pee leetas wehl peeder tas, ka wahrdu dabù ari deputats Juhſmigais.

Juhſmigais:

Es eſmu tik ſajuhſminats, ka newaru nozeeſtees wehlreiſ neuſaizinajis ſirſnigi nokleegt — Heil, Hitler! — Wiſi deputati peelezas un iſſteepj labo roku.

Parlamenta presidents:

Juhs ar weenlaizigo rokas pazelſchanu eſeet apleezinajuſchi ſawu weenbalſigo peekriſchanu ſatwerſmes groſiſchanai. Schì ſehde atkal leeku reiſi apleezinaja, ka pat wiſgruhtako weelu war ihſà laikà pahrſtrahdat tautai wehlamâ weidâ, ja mums ir tahds wadonis, kà Adolfs Hitlers! — War tizet, ka gada laikà noturesim wehl weenu ſehdi. Sehdes naudas dabujahmas pee kaſes L, kureem uſwahrdi ſahkas no burta A — L un pee kaſes U., kureem ſahkas no M — Z. Ar to juhs warat eet mahjàs. Heil, Hitler! —

*

Dorſta-Weſela dſeeſma, wiswahzu dſeeſma, ſajuhſmas apdullums un druhſmeſchanàs pee abàm kaſem.

Wahzu weenoſchanais pods — reichstags paſika uſ weetas, lihdſ ſahks ſmirdet.

Anglija nemeerâ, ka Wahzija ſaſchaurina paradu makſajumus.

Spreſch par ſoleem, kahdus pret Wahziju ſpert.

Anglu preſe deeſgan ſkarbi kritiſe Wahzijas walſts bankas preſidenta, Dr. Schachta paſinojumu, ka Wahzija wehl wairak ſaſchaurinàs paradu makſajumu transwerus ſaweem ahrſemju kreditoreem. „Times" atrod, ka Wahzija loti labi waretu turpinàt paradu makſajumus wismaſ lihdſſchinejos apmehros, jaween wina to gribetu darit. Laikraſts tahlak pahrmet Schachtam, ka winſch zenſchotees noſtahdit ſchweizeeſchus un holandeeſchus iſdewigalà ſtahwokli, nekà zitus Wahzijas kreditorus, ir ſinams, ka ne Wahzija ween eſot wainiga, ka ta newar apmeerinàt ſawus kreditorus pilnos apmehros, bet tas negroſot faktu, ka godigam paradneekam jadara wiſs, kas wina ſpehkos, lai kluhtu makſàtſpehjiga, un ta nedrihkſt iſturetees pret kreditoreem neweenadi. Lihdſigus argumentus iſſaka ari pahrejee laikraſti. Wiſaſako walodu runà „Financial News". Tas uſaizina anglu waldibu eejauktees. Waretu buht runa par divàm reageſchanas metodem: waj nu aplikt Wahzijas prezes ar ſpezialu muitu, waj ari jarada walutas kliringa ſiſtema ſaimneeziſkos ſakaros ar Wahziju. Lai Wahzijas klirings nekaitetu amerikanu intereſem, tad ſiſtemai waretu peeweenotees wiſas pahrejàs walſtis, kas eeinteresetas Wahzijas paradu kahrtoſchanà.

SOS!

Londonà pehdejo 24 ſtundu laikà ſanemtas divas radiogramas, kuràs atſpogulojas kahda drama uſ juhras. 6000 tonnu leelais amerikanu tvaikonis „Exarch" zeetis awariju ſeemelos no Kipras ſalas. Kuga pirmà radiograma wehſtija: „SOS. Maſchinas neſpehj tikt galà ar uhdeni". Bet otrà telegrama jau ſinoja: „Kapteinis iſdarijis paſchnahwibu, bet kugim teeſchas breeſmas nedraud. Turpinaſim brauzeenu, tikliidſ laiks uſlabojees".

Nekahdas tuwakas ſinas par „Exarch" likteni lihdſ ſchim nav ſanemtas.

Leetus lihſt jau 47 deenas.

No Fezas ſino, ka Marokà jau 47 deenas lihſt nepahrtraukts un ſtiprs leetus. Fezà noſtalots kahds vnams eedſimto kwartalà. Sem nama drupam aiſgahjuſi bojà ſeeweete un diwi behrni.

Fezas apkahrtnê ir pahrpluhduſchi lauki un aiſtaloti tilti. Leetus wehl weenmehr turpinas un uhdens lihmenis upês ſtrauji kahpj. Waldibas eeſtàdes ſper emergiſkus ſolus no eeſpehjamàs pluhdu kataſtrofas.

Ko zilweks ſpehj iſdarit ahrprahtâ.

Leibachâ, Auſtrijâ nupat notizis nepeedſihwots gadijums.

Kahdas kapſehtas ſargs no rihta arcadis atraktu neſen miruſchà teeſas padomneeka Dr. Rud. Nepokoja kapu. Sargs tuhdal peeaizinaja poliziju. Noſkaidrojàs, ka teeſneſcha Dr. Nepokoja un wehl diwu behrnu lihki ir atrakti un aiſwesti projam.

Tà kà ſchini kapſehtâ apbedija tikai tahdus, kas miruſchi no lipigàm ſlimibam, domaja, ka lihkus noſadſis kahds medizinas ſtudents ſtudiju nolukkeem.

Otrà deenà Leibachas ſlimnizas ahrprahtigo nodalà eenahza ſina, ka pehkſchni ſawàs tehwa mahjàs, netahlu no Leibachas, ſaudejis prahtu 28 g. wezais teeſibu ſtudents Mirko Mignans. Winſch ſtrahdajis pee Dr. Nepokoja kà praktikants. Kad ſlimneeku atgahdaja uſ ſlimnizu, no wina neſakarigàs runaſchanas, tomehr drihſ ween noprata, ka tas ir kapſehtâ iſrazis minctos trihs mironus.

Mignons iſteizees, ka miruſchais tam parahdijees nakti ſapni un pawehlejis iſrakt ſawu lihki. Pehz tam no galwas tam eſot jaiſnem ſmadſenes. Tikai tad winam kapà buhſchot meers. Kamehr galwà tam eſot ſmadſenes, tas newarot meerigi gulet, bet tam ir wehl weenmehr jadomajot.

Kapehz winſch iſrazis behrnu lihkiſchus, ahrprahtigais nav warejis neko pateſlt.

Tà kà nav bijis ſchaubu, ka wiſu Mignons ir darijis prahta aptumſchoſchanàs brihdi, tad winu neapzeetinaja, bet eeweetoja ahrprahtigo eeſtahdê.

Prahta lihdſſwaru winſch ſaudejis garigas pahrpuhleſchanàs dehl.

Kronika.

— Paragwaja un Boliwija noſlehguſi meeru. Pehz kahdas telegramas no Montewideo tur zirkulê baumas, ka ſtarp Paragwaju un Boliwiju noſlehgts meers.

Humors.

Stazijà.

„Luhdſu bileti turp un atpakal!"

„Uſ kureeni?"

„Sawads jautajums! Protams, uſ ſchejeeni!"

Propagandiſtu kolegijas ſehde zeturdeen, plkſt. 6 Tautas namà. Apſpreeſchami loti ſwarigi jautajumi, kadehl wiſu propagandiſtu eeraſchanàs obligatoriſka.

Partijas biroja Kronu eelà Nr. 33, deſchurès beedru makſu peenemſchanai treſchdeenàs no plkſt. 4—7 wak. un zeturtdeenàs no plkſt. 5—8 wak. Beedrus luhdſ nokahrtot beedru makſas.

Saeedriſkà un kulturelà dſihwe.

Wiſam Tautas Teatra personalam jaeerodas ſchowakar, plkſt. 7 Tautas namà mehginajumà. Iſpaliſchana no mehginajuma jaattaiſno.

Darba Jaunatnes beedri, kureem laiks atlauj, teek luhgti nemt dalibu lugas „Kraullitis" mehginajumos. Peteiktees ſchowakar, plkſt. 7, pee reſchiſora Tautas namà.

Sports.

Schodeen:

— Strahdn. ſporta beedr. „Zihnas" Leep. nod. wingrotajam nodarboſchanàs plkſt. 8 wak. wingrotawà. Kopejs piramidu mehginajums plkſt. 9. Eerastees wiſeem laikà.

— 2. rajonam ſanahkſme plkſt. 8 klubà.

Niht:

— Plaſtikas ſtunda plkſt. pus 8 wak. Tautas Augſtſkolà. Sakarà ar uſtahſchanos ſwehtkos, jaerodas wiſàm.

Mahkſla.

Tautas Teatris. Zeturtdeen, plkſt. 8 wakarà Andreja Upiſcha komedija „Singu Jeſchkas uſwara." Schis lugas atkahrtojums til drihſi nav paredſams, kadehl eeteizams ſcho iſrahdi apmeklet ſewiſchki teem, kuri Singu Jeſchku wehl nebuhtu redſejuſchi.

Eeejas maksa tikai 20 ſant.

Treſchos ſwehtkos, plkſt. 7 wakarà Tautas Teatri zeemojees atkal Schweiks, kuru muhſu teatra publika jau ſtipri eemihlojuſi, ko peerahda labi apmekletàs, pat iſpahrdotàs iſrahdes.

Eeeja 50 un 30 ſant.

Biletes uſ abàm iſrahdem jau dabunamas pee ekonoma Tautas namà.

Ar leelu ruhpibu teatris ſtrahdà pee Raina panahkſneeku dſeeſmas „Kraullitis" ſagatawoſchanas. Darba daudſ, ne tikai reſchiſoram Kugrenam un wiſàm akteeru anſamblim, bet ari darbeem apkrauts ari dekorators, koſtimu gatawotaja un muſikas konſultants. Schì luga ees pilnigi jaunàs dekorazijàs un koſtimos, winai teek ſagatawota ari ſpeziela muſika. Pirmiſrahde paredſeta 7. janvari, ſaweenojot to ar Tautas Teatra peezu gadu darbibas atzeri.

Leepajas Jaunais Teatris. Peektdeen, 22. dez. Fr. Rodes un K. Weinberga dſeeſmu ſpehle „Mihlas wara." Pirmais zehleens noteek Wenezijà, karnewala laikà, kur programà, ſtarp zitu, paredſets feſtivals, t. i., muſikas ſwehtki, daſchadu tautu dſeeſmu ſazenſiba. Turpat ari karnewala dejas. Otrais zehleens noned muhs Indijà, kahdà ſahſchas pili, kur wijà pilnibà ſkan orientala muſika un dejas. Treſchais Latwijas ſehtà, Jahnu wakarà, kur noteek ſadſirinaſchanàs pehz tehwu tehwu paraſchàm.

Derigs 1. iſr. abon. 11. kup.

Seemasſwehtku repertuars: Pirmos ſeemasſwehtkos, 25. dez., plkſt. 11 rihtà „Anſis ſkurſtenſlaukis", plkſt. 2 deenà Lehara operete „Tſchigana mihla". Wakarà teatris weeſojas Grobinà ar Kiedrſchinſka kom. „Nihtdeenas laime."

Otros ſeemasſwehtkos, 26. dez., pl. 2 deenà „Tas to ſauz par mihleſtibu", plkſt. 8 wak. operete „Mihlas wara."

Derigs 2. iſr. ab. 11. kup.

Treſchos ſeemasſwehtkos, 27. dez., plkſt. 11 rihtà behrnu luga „Anſis ſkurſtenſlaukis" un plkſt. 2 deenà „Beſ wainas wainigee".

Biletes uſ wiſàm iſrahdem jau dabujamas.

Sagatawoſchanà Jaungada ſag. programa.

„Balle Sawojà" pirmiſrahde Leepajas Operà. Pirmos ſeemas ſwehtkos, 25. dezembrî buhs patihkams pahrſteigums Leepajas publikai, jo ſchini operetê ir jaweenots wiſs tas, kas atbilſt publikas prasibam: neween interesants, intrigejoſchais darbibas ſaturs, moderna muſika, bet ari greſnis ahrejais eetehrps, preekſch kura nav ſchehloti materiali lihdſekli. Teek gatawotas pilnigi jaunas dekorazijas, tàpat gatawoti jauni moderni apgehrbi. Schini operetê eepihti daudſi baleta numuri, kuru iſpildijumà peedalàs wiſa baleta trupa. Galwenàs lomàs Erna Kukainis, Mirdſa Sihlis, Alma Blums, Alfreds Tiltinſch, Kirils Kuwalds un Mart. Blums. Reſchiju wada Wera Schachowa, muſikalo dalu dirig. T. Andersons.

Iſdewejs:
Latw. Soz.-Dem. Str. Part. Leepajas org.
Atbildigais redaktors: J. Krikmanis.

A. Semischa grahmatu tirgotawas iſdewumà iſnahkuſchi:

1) Leepajas kalendars 1934 g
ar jauno eelu un namu ſarakſtu, ahrſtu, adwokatu un zitu eeſtahſchu adreſem. Plaſcha literariſka daļa. Iluſtrazijas. Makſà — 60 ſant

2) Jaunais Tehwijas kalendars 1934. g.
ar plaſchu ſaturu. Diwkrahſu druku. Makſà 30 ſant.

3) Jaunàs Jeruſalemes kalendars 1934. g.
Schis kalendars nedrihkſt iſtruhkt neweenà tizigà gimenê, wina wehrtigà ſatura dehl.

Wairumà dabujami
A. Semischa grahmatu tirgotawà,
Leepajà, Raina eelà Nr. 1.
Turpat dabujami: noplehſchami, ſeenas un ziti kalendari.

Weloſipedi,
1 damu un 1 kungu, leetoti, lehti pahrdodami Helenes eelà 1, welo darbnizà.

Pahrſteigums Leepajà!
„Deenwidus" konfekſchu fabr. peedahwà uſ ſwehtkeem eglischu konfektes, ſchokolades figuras, augju marmeladi un daſchadas karameles. Stolam un atkalpahrdewejeem rabats. Katru deenu ſwaiga preze, eeteizams pahrleezinatees.
Peldu eelà 1. J. Paškus.

Swehtku
pasta u. wiſitkartiņas
ſewiſchki leelà iſwehlê pee
Linder LIEBERMANN,
Graudu eelà 54. Tahlr. 9-29.
Wairumà. Maſumà.

L. K. B.
Tautas Teatris
Kronu eelà 33, Tautas namà. Tahlr. 285.
Zeturtdeen, 21. dez, plkſt 8 wak.
Andreja Upiſcha kom.
Singu Jeſchkas uſwara.
Eeejas maksa Ls 0.20.
Treſchos Seemas ſwehtkos, treſchdeen, 27. dez., plkſt. 7 wak.
Jaroſlawa Haſcheka romana dramatiſejums 16 ainàs
Schweiks
dſihwo ſweiks.
Eeejas maksa Ls 0.50—Ls 0.30.
Biletes eepreekſch dabunamas Tautas Teatri pee ekonoma un ſtundu pirms iſrahdes pee kaſes. Walde.

Waj wehlatees naudu taupit un preetu ſagahdat?
Katris atradis to derigu dahwanai par peemehrotu zenu.
Wiſi tuletees pederumi, modernas parfimerijas prezes
un zitu jaunumi leelà iſwehlê.
N.B. Sakarà ar telpu truhkumu, dahwanas naw eeſpejams ſtatu ſlogà iſſtahdit, tapehz dahwanu apſkatiſchana, ſakarà ar lehtàm zenam, ir eeteizama.
Partimerju u. friſeeru weikals A. WALDBACHS,
Graudu eelà 50, tahlr. 1706.

Leepajas Opera
Zeturtdeen, 21. dez., plkſt. 1/27 wak.
Kara wihru iſrahdê
E. Kalmana operete 3 zehl.
„Grafeene Mariza".
Dirigents: T. Andersons.
Reſchiſors: W. Schachowa.
Priwatai publikai biletes uſ brihwàm weetam zeturtdeen, 21. dez. no plkſt. 4 Operas kaſê. Direkzija.

Seemas ſwehtku repertuars:
Pirmos ſwehtkos, 25. dez, plkſt. 8 wak.
pirmiſrahdê
P. Abrahama operete 3 zehleenos
„Balle Sawojà".
Dirigents: T. Andersons.
Reſchiſors: W. Schachowa.
Eeejas zenas no Ls 0.50—3.—.
Kara wihreem puſzenas, ſkolneekeem biletes uſ brihwàm weetam iſrahdes deenà.

Treſchos ſwehtkos, 27. dez., plkſt. 8 wak.
3. reiſt G. Biſê opera 4 zehleenos
„KARMEN"
Dirigents: B. Kunkis.
Reſchiſore: A. Liberts-Rebane.
Eeejas zenas no Ls 0.50—2.20
Karawihreem un ſkolneekeem puſzenas.
Operas kaſe atwehrta no zeturtdeenas, 21. dez, katru deenu no 4—8 wak. Direkzija.

Peedahwajam:
Laschus
Skumbrijas tomatos
Schprotes tomatos
Bitschki tomatos
Schprotes eljà
Kilawas
Antschosus
Gurkus
Kehniņa siļķes
Schokoladi
Karameles
Marmeladi
Biskwitus
Piparkuhkas
Seemaswehtku figuras
Eglischu swezes
Kompotu
A. BARISCHEWS, Roschu laukumà.
Tahlr. 421. Firma pastahw kopsch 1892. g.

Leepajas Jaunais Teatris
Tahlruni: Kaſes 1609, Biroja 293, Eepreekſchp. 452.
Peektdeen, 22. dez., plkſt. 8 wak.
pirmiſrahdê
Fr. Rodes un K. Weinberga orginaloperette
Mihlas wara.
Derigs I. iſr. abonementa 11. kupons.
Eeejas maksa no Ls 0.40—2.10.

Seemasſwehtku repertuars:
Pirmos Seemasſwehtkos, 25. dezembri, plkſt. 11 rihtà
Behrnu iſrahde
Anſis-ſkurſtenſlaukis
Eeejas maksa no Ls 0.20—1.—.

Pirmos Seemasſwehtkos, 25. dezembri, plkſt. 2 deenà
Tſchigana mihla.
Eeejas maksa no Ls 0.30—1.—.

Otros Seemasſwehtkos, 26. dezembri, plkſt. 2 deenà
Tas, to ſauz par mihleſtibu
Eeejas maksa no Ls 0.20—1.—

Otros Seemasſwehtkos, 26. dezembri, plkſt. 8 wak.
Mihlas wara.
Derigs II. iſr. abonementa 11. kupons.
Eeejas maksa no Ls 0.40—2.10.

Treſchos Seemasſwehtkos, 27. dezembri, plkſt. 11 rihtà
Anſis-ſkurſtenſlaukis
Eeejas maksa no Ls 0.20—1.—

Treſchos Seemasſwehtkos, 27. dezembri, plkſt. 2 deenà
Beſ wainas wainigee
Eeejas maksa no Ls 0.20—1.—
Biteſchu eepreekſchpahrdoſchana P. Steasdiņa grahmatu weikalà, Roſchu laukums 3. Tahlr. 452. Karawihru iſrahdem karoſta [illegible] kaſe kanzlejà.

Speeſtuwe „Gutenbergs", Leepajà, Helenes eelà 2.